

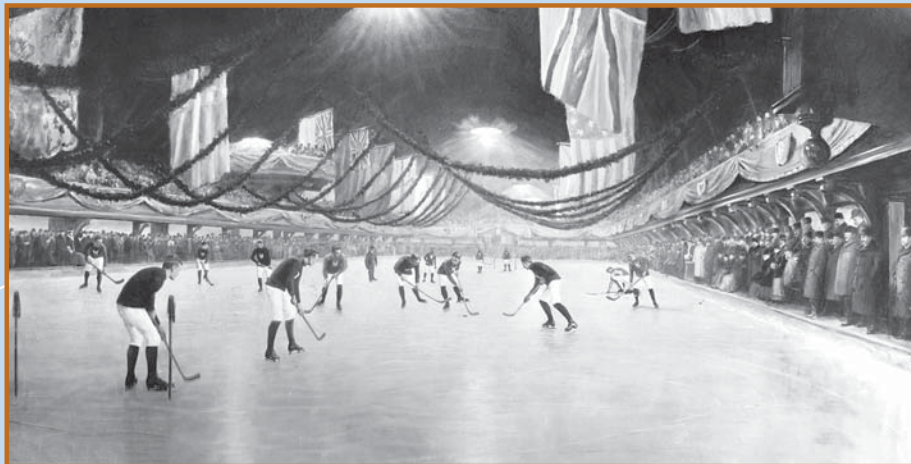
100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

LEDNÍ HOKEJ: JAK VŠE ZAČALO

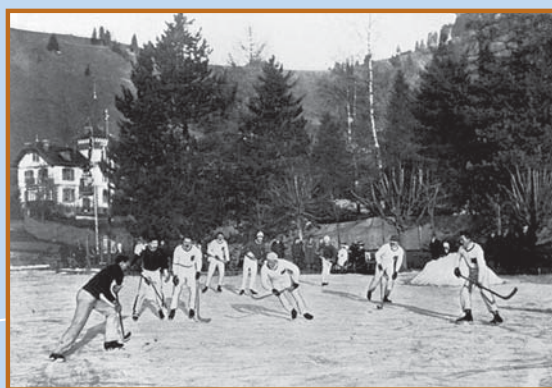
Už v roce 1889 se vydal francouzský zakladatel moderních olympijských her Pierre de Coubertin do Kanady a USA. Objevil tam spoustu zajímavých zimních sportů. Doslova ho uchvátila kanadská podoba ledního hokeje. Ale ještě pár let trvalo, než tato forma ovlivnila bandy, hokej s míčkem, jenž byl evropskou obdobou této hry.

V Kanadě se začal hrát organizovaný hokej od roku 1875, o necelých dvacet let později věnoval Lord Stanley nejlepšímu amatérskému mužstvu pohár a položil základ tradici, která přetrvala dodnes. V Evropě se podle dostupných pramenů první zápasy v opravdovém ledním hokeji hrály v zimě 1903 v Londýně, v bruslařském Prince's Clubu, kde vznikl tým složený z britských Kanadánů.

První oficiální mezinárodní utkání spolu sehrály v roce 1905 celky Belgie a Francie, zastupované klubovými týmy FPB Brusel a CP Paříž. Belgie vyhrála 3:0 a 4:2. V různých zemích se hrálo podle rozličných pravidel. Tehdejší International Ice Skating Union nejevila zájem pracovat na jejich sjednocení, a tak byla z popudů francouzských hokejových průkopníků založena vlastní, nezávislá asociace, zasvěcená výhradně lednímu hokeji.

Victoria Skating Rink – vnitřní hokejový areál umístěný v Montrealu v Kanadě. V této hokejové hale se konal první zaznamenaný halový hokejový zápas v roce 1875.

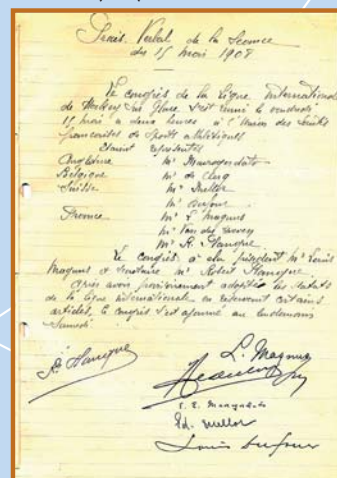

První evropské mistrovství v Les Avants v roce 1910. Mistrři z Velké Británie proti týmu soupeřů z Belgie.

První kongres organizace s názvem Ligue Internationale de Hockey sur Glace (anglický název International Ice Hockey Association, IIHF) se konal 15.–16. května 1908 v lokálním sportovním klubu na ulici Rue de Procence v Paříži za přítomnosti zástupců Francie (Louis Magnus, Robert Planque a Robert van der Hoeven), Belgie (Eddie De Clercq, Eduard Malaret), Švýcarska (Eduard Mellor, Louis Dufour) a Velké Británie (E.E. Mavrogodato). Prezidentem LIHG byl zvolen Francouz Magnus, generálním sekretářem se stal jeho krajan Planque.

Ještě v listopadu 1908 se staly členem asociace Čechy, ačkoli tehdy ještě byly součástí Rakouského císařství. Rakousko se k mezinárodnímu společenství připojilo v následujícím roce společně s Německem, Lucemburskem a Švédskem. Od 3. do 5. listopadu 1908 proběhl v Berlíně za účasti čtyř klubových týmů první mezinárodní turnaj. Hrál se s kanadskými puky a holemi na dvakrát 20 minut. Ve finále britský Prince's Skating Club porazil CP Paříž 3:1. Další významný turnaj se konal na konci ledna 1909 v Chamonix. O rok později uspořádala LIHG ve švýcarském Les Avants první mistrovství Evropy. Vítězem šampionátu se stalo mužstvo Anglie.

Zakládací listina Mezinárodní hokejové federace (IIHF) z 15. května 1908.

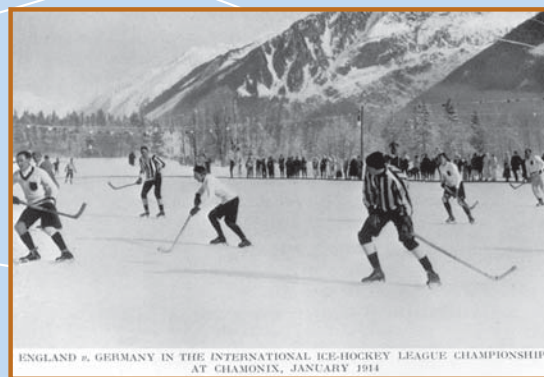
Evropští šampióni z roku 1911; na snímku vítězný tým z Čech. Česká hokejová asociace byla jedním z prvních členů IIHF a to přesto, že Čechy byly v té době součástí Rakouska-Uherska.

Tehdy už byla přijata pravidla podle kanadského vzoru. Pravlast hokeje se však k mezinárodnímu společenství připojila až v roce 1920, kdy se lední hokej představil jako ukázkový sport na letní olympiádě v Antverpách. Zvítězil tým Kanady reprezentovaný hokejisty Winnipeg Falcons, tehdy čerstvími vítězi amatérského Allan Cupu. Stříbro získalo mužstvo USA, třetí bylo Československo.

Až v roce 1922 byl turnaj se zpětnou platností prohlášen za první mistrovství světa. Samostatný cyklus zimních olympiád byl zahájen roku 1924 v Chamonix jako Týden zimních sportů. Konal se pod záštitou Mezinárodního olympijského výboru, ale až na kongresu MOV v květnu 1925 byl uznán za I. Zimní olympijské hry.

První finské mistrovství v pohárovém formátu bylo sehráno v roce 1928. Týmy na snímku jsou Tampereen Palloilijat a konečný mistr Viipurin Reipas.

Anglie vs. Německo na mezinárodním hokejovém mistrovství v Chamomix v lednu 1914.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

PRVNÍ OLYMPIJSKÁ PORÁŽKA KANAĎANŮ

Na zimní olympiádě 1936 v německém Garmisch-Partenkirchenu napsal lední hokej jeden z nejsilnějších příběhů své mezinárodní historie. Tým Velké Británie porazil Kanadu. Poprvé a dodnes naposledy. Byla to zároveň první porážka Kanady na olympijských hrách. Nakonec jí stála zlaté medaile. Na olympijském trůnu stanul poprvé hokejový celek z Evropy.

V klíčovém utkání vyhráli Britové 2:1. Branky vítězů dávali Gerry

Davey, jenž do zápasu nastoupil s chřipkou, a Edgar

Benchley, ale zřejmě největší zásluhu na senzační výhře měl flegmatický brankář Jimmy Foster, který svůj tým při výpadech Kanadánů statečně držel. Inkasoval jen po střele Ralpha St. Germaina.

Až na čtyři výjimky se všichni členové týmu narodili ve Spojeném království. Čtyři dokonce pocházeli ze stejné londýnské čtvrti. Ale všeobecně se rozšířil mýtus, že i na triumfu britského mužstva se podíleli kanadští hráči. Jedenáct z třinácti členů týmu skutečně vyrůstalo v Kanadě, kde se také naučili hokej. Výjimku tvořili pouze Bob Wyman a kapitán Carl Erhardt, v 39 letech nejstarší hráč týmu. Jediným naturalizovaným Kanadánem byl Gordon Dailley a také další strýček prvního hokejové zázraku, trenér Percy Nicklin.

Mnoho nechybělo a Britové na olympiádě mohli chybět. V době olympiády působili všichni hokejisté ve Velké Británii. Ale Foster a útočník Alex Archer se do rodné země vrátili z Kanady bez požehnání tamní asociace. IIHF označila oba hráče za nezpůsobilé pro start v turnaji. Vedení britské výpravy pohrozilo, že svůj tým ze zimních her stáhne. Těsně před prvním duelem Kanada svůj protest odvolala.

O tom, že nejcennější medaile nebude putovat jako už čtyřikrát předtím za oceán, nýbrž do Londýna, však nebylo jasno do posledního dne. Na závěr Britové remizovali 0:0 s Američany. Zápas trval 120 minut, třikrát se prodlužovalo. Tým USA však ještě čekalo utkání s Kanadou. Až jeho porážka 0:1 potvrdila prvenství Velké Británie. Američané skončili třetí.

Hry v Ga-Pa probíhaly v temné atmosféře nástupu německého nacismu k moci. V roce 1933 se stal Adolf Hitler říšským kancléřem, rok před olympiádou byly vyhlášeny tak zvané Norimberské zákony, jež připravily půdu oficiálnímu provádění antisemitské politiky. Pořadatelství zůstalo Německu ponecháno. Nacistický režim uspořádal honosnou podívanou. Tři roky po hrách v Ga-Pa však napadla německá armáda Polsko. Začala druhá světová válka, další olympiáda plánovaná na rok 1940 do Sappora byla zrušena. Další šampionát se konal až po skončení nejstrašnější války v dějinách, roku 1947 v Praze.

Olympijské hry v Antverpách v roce 1920.

Winnipeg Falcons – první mistři světa z roku 1920.

Na zimních olympijských hrách v Chamomix v roce 1924 kanadský tým zaznamenal celkem 110 branek v pouhých pěti zápasech.

Tým Kanady proti Německu na zimních olympijských hrách v Lake Placid v roce 1932.

Olympijské hry v Garmisch-Partenkirchenu v roce 1936 označily začátek hrozících změn na světové politické mapě. Tři roky poté začala druhá světová válka.

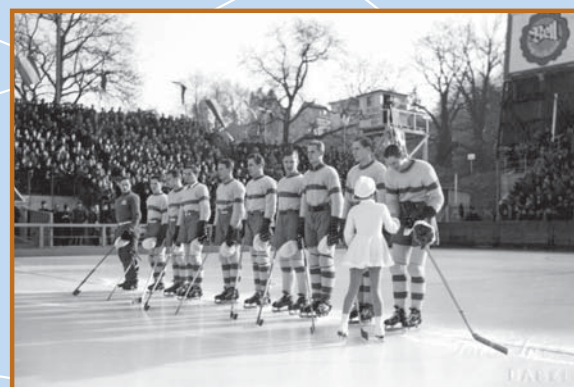
Československý útok Oldřich Kučera, Josef Maleček a Jiří Tožička, 1936.

Japonský Teiji Honma byl v roce 1936 prvním brankářem, který začal hrát v ochranné masce.

Lotyšský mužský hokejový tým na světovém mistrovství ve švýcarském Davosu v roce 1935. Hokej se hrál v Lotyšsku od 20. let 20. století; Lotyšsko bylo členem IIHF. Poté, co bylo v roce 1940 Lotyšsko začleněno do Sovětského svazu, bylo toto členství přerušeno.

V roce 1939 se poprvé zúčastnil finský národní tým.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

KOMUNISTÉ PORÁŽÍ SPORT: ČESKOSLOVENŠTÍ HRÁČI VE VĚZENÍ

Když v pondělí 13. března 1950 zahajovalo mistrovství světa v Londýně, jeden z přihlášených týmů chyběl. Obhájcí titulu z Československa. Z Prahy měli odletět už v sobotu, ale z letiště se vrátili. Velvyslanectví Spojeného království prý neudělilo vstupní víza rozhlasovým reportérům.

Byla to lež. Posloužila jako záminka. Kopie vyřizovaných víz byly později vystaveny ve výkladní skříni britského informačního střediska v centru Prahy. V pondělí se členové týmu mistrů světa definitivně dověděli, že na žádný šampionát nepoletí.

Tak vypadal začátek konce mužstva, jaké československý hokej do té doby neměl. Už v roce 1947 tým získal na domácím ledě v Praze poprvé zlaté medaile. Na olympiádě 1948 ve Svatém Mořici poprvé neprohrál s Kanadou a sahál po nich znovu. Remíza 0:0 ve vzájemném duelu však na celkové prvenství nestačila.

V listopadu 1948 zahynulo při leteckém neštěstí nad kanálem La Manche šest reprezentantů. Přesto na dalším šampionátu ve Stockholmu vybojovalo Československo podruhé světový titul. Při návratu vlakem je vítaly davy nadšených fanoušků. Bylo to na dlouhou dobu naposledy. V zemi se mezitím ujali moci komunisté. I nad hokejovými hvězdami se začalo smrákat.

Základ reprezentace tehdy tvořil LTC Praha. Už o silvestrovské noci 1948, během návratu ze Spengler Cupu, hlasovali jeho hráči v curyšském hotelu Waldorf o nabídce vytvořit národní tým v exilu. Většina se vyslovila pro návrat.

O 15 měsíců později bylo jedenáct hokejistů zatčeno. Prošli krutými výslechy a ve vykonstruovaném procesu byli nakonec odsouzeni za údajnou protistátní činnost k trestům v celkové výši 77 let a osmi měsíců. Brankář Bohumil Modrý dostal 15 let, Augustin Bubník 14, Stanislav Konopásek 12, Václav Roziňák a Vladimír Kobranov 10 let, Josef Jirka šest, dalších šest hráčů bylo odsouzeno k vězení od osmi měsíců do tří let: Mojmir Ujčík, Zlatko Červený, Jiří Macelis, Přemysl Hainý, Antonín Španinger a Josef Stock.

V případě nešlo jen o zúčtování komunistického režimu s hráči, kteří zvažovali, zda zůstat ve svobodném světě, nebo se vrátit. Odsouzení byli i další, kteří se zájezdu vůbec nezúčastnili. V zahraničí předtím zůstalo několik předválečných legend i členů stávajícího národního týmu. Jeden z nich, Jaroslav Drobný, byl zároveň výtečným tenistou. Jako egyptský občan vyhrál v roce 1954 Wimbledon. Podobný osud jako on si vybrali další reprezentanti. Tajná policie v Československu dokonce vznesla podezření, že mezi emigranty byly i oběti leteckého neštěstí z listopadu 1948. Nešťítela se dokonce pronásledovat jejich pozůstatky.

Za zatčením jedenácti reprezentantů před odletem na šampionát v roce 1950 byly obavy komunistického režimu, že se i další hvězdy z ciziny nevrátí. Rozsudky měly zastrašit. Stát se výstrahou pro všechny. Možná byl i vyšší zájem uklidit skvělý tým z cesty. Mužstvo se i přes všechny tvrdé rány dařilo vhodně doplňovat. Jeho výkonnost měla teprve kulminovat. Ale místo na šampionát poslala tehdejší moc většinu opor do vězení.

Ani dalšího mistrovství světa v Paříži 1951 se československý tým nezúčastnil. Na olympiádě v Oslo v následujícím roce sahala reprezentace plná nových tváří po bronzové medaili. Přišla o ni až v dodatečném utkání proti Švédsku. Tým nedohrál mistrovství světa 1953 ve Švýcarsku. Krátce po skonu sovětského diktátora Josefa Stalina zemřel i první komunistický prezident Československa Klement Gottwald. Hráči museli povinně držet smutek.

Většina uvězněných hokejistů se po pěti letech z vězení vrátila. Ovšem mnohdy s podlomeným zdravím jako nejlepší brankář své doby Modrý. Trvalo dlouho, než se československý hokej z těžkých ran osudu zotavil. Další triumf na mistrovství světa přišel až v roce 1972, po 23 letech.

Československý tým vyhrál první světový šampionát po druhé světové válce v roce 1947. Kvůli tragickému leteckému neštěstí a komunistickým procesům však celá generace skvělých hráčů doslova zmizela.

Jaroslav Drobný, hokejový mistr světa z roku 1947, se stal tenisovou hvězdou poté co emigroval z komunistického Československa. Přijal egyptské občanství a v roce 1954 vyhrál Wimbledon.

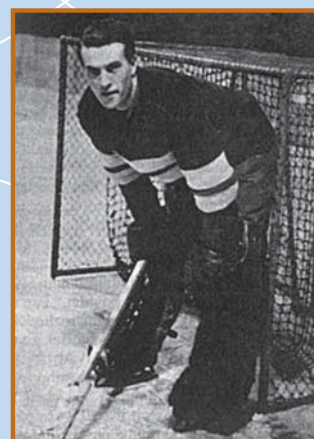
Národní tým Kanady byl na olympijských hrách ve Svatém Mořici v roce 1948 reprezentován mužstvem RCAF Flyers.

Závěrečný ceremoniál hokejového turnaje na olympijských hrách ve Svatém Mořici v roce 1948.

Kanadský tým z roku 1949.

Bohumil Modrý, brankář československého národního týmu, byl komunistickým režimem odsouzen k 15 letům vězení. Byl považován za nejlepšího evropského hokejového brankáře své doby.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

NADVLÁDA „SBORNÉ“

Špičkový český klub LTC Praha navštívil začátkem roku 1948 na osmáct dní Moskvu a třikrát se střetl s výběrem sovětské metropole. Byla to vůbec první mezinárodní utkání v SSSR. Československo bylo v té době nejlepším evropským týmem. Nedlouho předtím remizovalo na olympiádě ve Svatém Mořici s Kanadou 0:0 a sahlo po zlatých medailích. V sestavě LTC nastoupilo dvanáct reprezentantů. Z Moskvy se mužstvo vrátilo s výsledky 3:6, 5:3 a 2:2.

Kapitán pražského celku, útočník Vladimír Zábrodský už tehdy předpověděl, že Sověti jednou budou dominovat hokejovému světu. Trvalo ještě sedm let, než se výběr SSSR představil na mistrovství světa. Na šampionátu v roce 1954 ve Stockholmu však vyhrál čtyři úvodní zápasy, pak remizoval 1:1 s domácími Švédy a nakonec senzačně přestřílel Kanadu 7:2.

Hned při své premiéře na světové scéně tak vybojovali sovětské hokejisty titul mistrů světa. Když se o dva roky později v italské Cortině představili poprvé na olympiádě, bylo z toho opět zlato. V roce 1957 se mistrovství světa konalo poprvé v Moskvě a na utkání se Švédskem, hraném na fotbalovém stadionu v Lužnikách, přišlo 50 000 diváků. Dodnes platný rekord šampionátu. Titul získal právě severský tým, Sověti na další čekali až do roku 1963. Od té doby je však devět let nedokázal nikdo sesadit z trůnu.

Během tohoto období získali třikrát olympijské zlato a rekordních devět triumfů na mistrovství světa za sebou. Od roku 1963 do olympiády v Grenoblu 1968 neprohráli na velkém turnaji 37 zápasů v řadě.

Hlavními strůjci téměř neporazitelného týmu byli Anatolij Tarasov a Arkadij Černyšev. Dvě velmi rozdílné osobnosti, jeden výbušný, druhý spíš diplomatický. Dva trenéři, kteří se u sborné střídali už v 50. letech, ale největší slávy s ní dosáhli, až když začali pracovat společně. „Big Red Machine“ pod jejich vedením ovládla hokejový svět. Jména jako Viktor Konovalenko, Alexander Ragulin, Anatolij Firsov, Vjačeslav Staršinov, Boris Majorov, Venjamin Alexandrov, Viktor Kuzkin se stala v té době symboly sovětské dominance. Za své úspěchy však platili vysokou cenu. Jedenáct měsíců v roce se podrobovali neúprosnému drilu, žili na týmových základech bez rodin a přátel.

Kanada na šampionáty vysílala nejlepší amatérské týmy, ale ty přestávaly vozit medaile. Ústup ze slávy se zástupci kolébky hokeje snažili zastavit diskusí o možnosti startu profesionálů. V roce 1970 byl návrh ještě zamítnut. Kanada se pak na příštích sedm let stáhla ze světových šampionátů.

Nejvážnějším konkurentem SSSR byl tehdy tým Československa. Porazil sbornou na olympiádě v Grenoblu, na šampionátu v roce 1969 se mu to povedlo dokonce dvakrát. Zlato však vždycky nakonec získali Sověti. Až na mistrovství světa v Praze roku 1972 ukončili českoslovenští reprezentanti jejich vítěznou sérii. V 70. letech to dokázali ještě dvakrát. Ale ještě dlouho stačilo sovětské hokejové impérium většinou záchvěvů odolávat. Zbývala poslední výzva: zda jsou jako vládcí mezinárodního hokeje Sověti schopni uspět proti profesionálům z NHL.

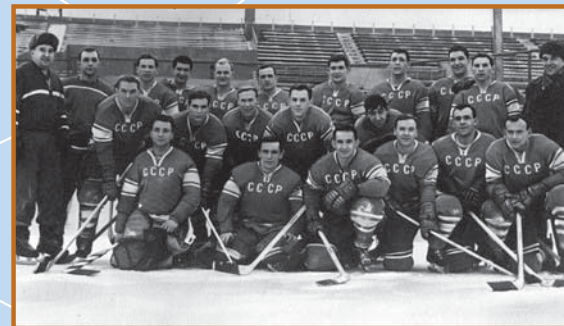
Plakát zimních her v Cortině, Itálii. Sovětský tým zde vyhrál první zlato na olympijských hrách.

Sovětské lední hokejové mužstvo v 50. letech 20. století. Trenér Anatolij Tarasov stojí vpravo nahoře.

Sovětský národní tým v roce 1964.

Tým Edmonton Mercurys vyhrál páté olympijské zlato pro Kanadu v roce 1952. Bylo to její poslední vítězství na dalších 50 let.

Hokejový stadion v Tampere byl dokončen v roce 1965 – právě včas před prvním světovým šampionátem organizovaným ve Finsku.

Americký tým vyhrál všech pět zápasů na zimních olympijských hrách v Squaw Halley v roce 1960 a získal senzační vítězství. Američané porazili Sověty 3:2.

Slavná sovětská trojka: Boris Michajlov, Vladimir Petrov a Valerij Charlamov, 1969.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

SLAVNÁ VÍTĚZSTVÍ NAD SOVĚTSKÝM TÝMEM PO PRAŽSKÉM JARU

Na mistrovství světa ve Stockholmu 1963 získal Sovětský svaz po čtvrté titul mistrů světa. Jeho „sborná“ sice podlehla týmu hostitelské země 1:2, ale při rovnosti bodů s Tre kronor získala prvenství díky skvělému skóre 50:9.

Pro příštích pět let to byla poslední porážka na velkém turnaji. Hokejisté s písmeny CCCP na hrudi vyhráli v následujícím roce olympiádu a pak další tři světové šampionáty. Za celou dobu ztratili jediný bod a před dalšími zimními hrami 1968 v Grenoblu za sebou měli už 32 zápasů bez porážky. Tuto šňůru během olympijského turnaje prodloužili na 37 střetnutí. Jejich do té doby poslední prohra na vrcholné akci se datovala k 8. březnu 1963.

Než přišel 15. únor 1968 a zápas proti Československu.

Duel se odehrával v době politického uvolnění a vzdoru proti sovětskému vlivu v malé středoevropské zemi. Začal s půlhodinovým zpožděním. Po rozbruslení kapitán československého celku Jozef Golonka upozornil rozhodčí, že hned několik hráčů soupeře nemá v rozporu s pravidly na patkách bruslí předepsané krytky. Chvilku trvalo, než se podařilo zjednat nápravu, ale Rusy vzrušená diskuse nezvklala. Už po 28 sekundách otevřel skóre Boris Majorov.

Během necelých čtyř minut však československý tým třikrát skóroval a ještě do přestávky výsledek otočil. V čase 56:01 upravoval na 5:2 Jaroslav Jiřík, který se o rok později stal prvním hokejistou, který se přes Železnou oponu dostal do NHL. Rozhodnuto však nebylo. Za třicet vteřin byl po gólech Viktora Polupanova a Majorova stav 5:4.

Ve strhujícím závěru československý tým jednobrankový náskok uhájil a dokončil noční senzaci. Díky této výhře sahal dokonce po olympijském zlatu. Nakonec od něj zůstal o jeden gól. Remíza 2:2 znamenala druhé místo. Na nejvyšším stupni stanuli opět hokejisté SSSR.

Půl roku po Grenoblu, 21. srpna 1968, vtrhly na příkaz Moskvy do Československa vojska Sovětského svazu a jemu spřátelených armád Varšavské smlouvy. Proti vůli většiny občanů zabránily tanky příklonu k větší svobodě a demokracii. Mezinárodní hokejová federace IIHF přidělila Praze na počest šedesátin českého hokeje pořadatelsví světového šampionátu 1969. Už byly vydány i plakáty. Po srpnové invazi by se však mohlo mistrovství světa v Československu uskutečnit pouze za předpokladu, že hokejisté SSSR nepřijedou. Komunistická moc navíc ani neměla zájem, aby se lidé ve větším množství srcovali. Obávala se protestů a nepokojů. Československo se pořadatelských práv muselo vzdát, turnaje se ujal Stockholm.

Právě až ve Švédsku se poprvé od vojenského vpádu střetl tým okupované země s výběrem supervelmoci, jež do ní svoje vojska vyslala. Ve Stockholmu bojovali hokejisté i za Prahu.

Šest hráčů – Jiřík, Golonka, Vladimír Dzurilla, Jan Havel, Jan Suchý a Jaroslav Holík – si na protest přelepili černou páskou pěticípé hvězdičky nad lvíčkem, kterého tehdy mělo Československo ve státním znaku. „Vy nám tanky, my vám branky!“ znělo heslo po dvou nezapomenutelných večerech, během nichž se českoslovenští hokejisté střetli se Sověty. Zvítězili 2:0 a 4:3. Prohra 0:1 v posledním zápase se Švédskem je opět stála zlato. Skončili třetí. Ale doma je stejně přijímali jako vítěze. Porazit SSSR tehdy znamenalo mnohem víc.

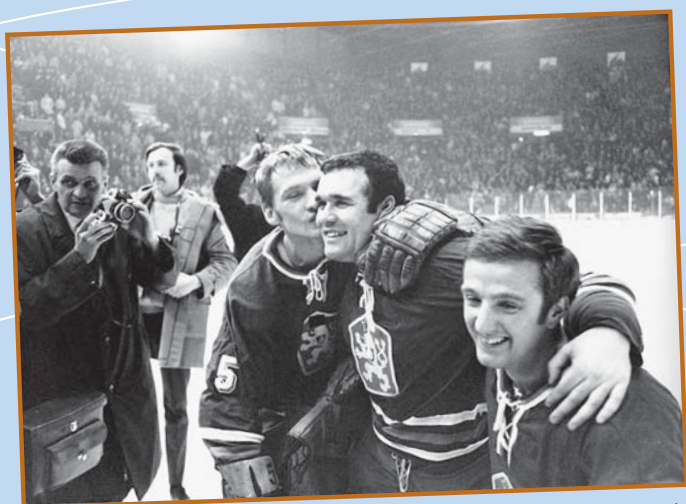
Sovětský lední hokejový tým, který vyhrál zlaté medaile na zimních olympijských hrách ve francouzském Grenoblu v roce 1968.

Olympijské hry v Grenoblu v roce 1968.

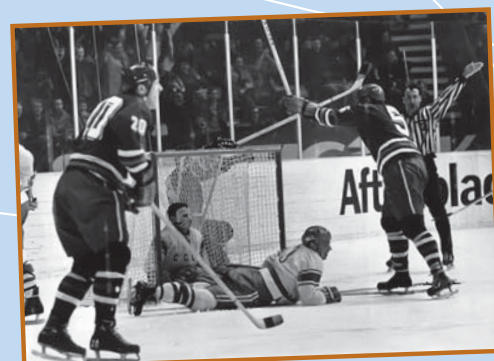
Na olympijských hrách v Grenoblu zastavil československý tým nepřetržitou sadu vítězství Sovětů.

Na světovém šampionátu ve Stockholmu v roce 1969 si někteří hráči na protest proti režimu a invazi přelepili komunistickou hvězdu na svých trikotech.

„Vy nám tanky, my vám branky“, Světový šampionát ve Stockholmu v roce 1969.

Gól v sovětské brance, na šampionátu ve Stockholmu nemohl československý tým se SSSR prohrát.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

SÉRIE STOLETÍ

Nerozdělovaly se medaile ani trofeje. Ale Summit Series 1972 byla nejpřesvědčivější bitvou, jakou hokej do té doby poznal. Vůbec poprvé se střetl kanadský výběr hráčů NHL s reprezentací SSSR. V duelu hokejových mocností šlo o to, kdo bude lepší. Ať hokejová škola, nebo vlastně celý politický systém.

Kanada se od roku 1970 neúčastňovala mistrovství světa a stáhla se do izolace. Na protest proti tomu, že pro šampionát nesměla jinak amatérské mužstvo doplnit několika profesionály. Letní série osmi zápasů zemi javorového listu naopak umožnila postavit nejsilnější tým, jaký byl v danou chvíli k mání. Chybělo snad jen pár přeběhlíků z nově vzniklé konkurenční ligy WHA v čele se střelcem Bobbym Hullem. A také nejlepší hráč první poloviny 70. let, obránce Bobby Orr, který prodělal operaci kolena.

Ale Kanadáné sršeli sebevědomím. Útočník Bobby Clarke se vsadil, že jeho tým vyhraje každé utkání nejméně o tři góly. Hned v úvodním vystoupení 2. září 1972 v hokejovém svatostánku Forum v Montrealu však přišel šok – Rusové vyhráli 7:2. Ve druhém utkání v Torontu zvítězil kanadský výběr 4:1, třetí ve Winnipegu skončil 4:4. Po porážce 3:5 ve Vancouveru ho však z ledu provázela nespokojenost diváků. Takový vývoj nikdo nečekal.

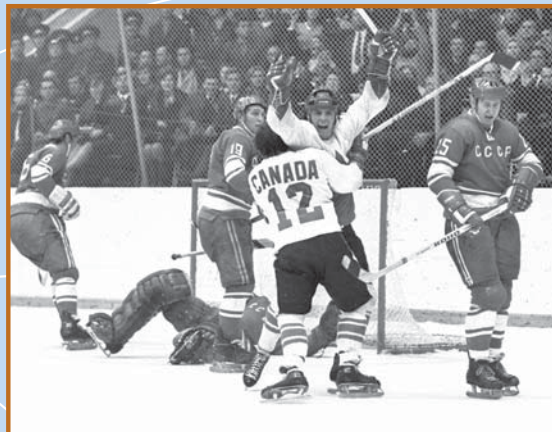
Jeden z vůdců mužstva Phil Esposito v televizním rozhovoru fanouškům pateticky slíbil, že v moskevských utkáních bude celý tým bojovat na 150 procent, aby průběh série zvrátil.

O 26 dní později se výběr NHL poprvé představil na moskevském ledě. Mezitím sehrál dvě utkání ve Švédsku. Průprava na evropském kluzišti Kanadánům prospěla. Už byli rozehranější. Zároveň se někdy snažili využít všech dostupných zbraní. Clarke seknutím hole přes kotník vyřadil na nějakou dobu sovětskou hvězdu Valerije Charlamova. Odvety v Moskvě byly hodně vypjaté, Kanadáné obviňovali evropské rozhodčí z nadržování Rusům.

V pátém utkání vedli 4:1, přesto prohráli 4:5. Další dva zápasy přinesly výsledky 3:2 a 4:3 pro tým javorového listu. Před posledním duelem měli oba soupeři na kontě po třech výhrách a jedné remíze. Na skóre vedl Sovětský svaz 27:25. Rozhodoval poslední zápas na ledě arény v Lužnickách, který se hrál 28. září 1972. Přinesl neuvěřitelné drama.

V poslední třetině osmého zápasu smazal tým NHL dvoubrankový náskok Sovětů a přesně 34 sekund před koncem dal Paul Henderson opakovanou střelou z dorážky vítěznou branku série a zařadil se mezi nesmrtelné hrdiny.

Série století 1972 znamenala důležitý mezník. Byla báječnou podívanou a zároveň počátkem vzájemného sblížení. Popřela pověry o neporazitelnosti hvězd z NHL, odhalila Kanadě umění hokejistů našeho kontinentu. Od roku 1976 mohli na mistrovství světa startovat i profesionálové. Jako první toho využili Američané, v následujícím roce se na šampionát vrátila Kanada. Na Summit Series navázala tradice Kanadského poháru, prvního turnaje, v němž mohli vzhledem k pozdnímu letnímu termínu nastoupit všichni nejlepší hokejisté planety. První ročník se konal na sklonku léta 1976 a dočkal se ještě čtyř pokračování. Na Canada Cup navázaly dva ročníky turnaje o World Cup.

Kanadský hráč Paul Henderson vstřelil vítěznou branku v osmém zápase Série století.

Útok Jean-Paula Pariseho na rozhodčího Josefa Kompallu během Summit Series 1972.

Valerij Charlamov tváří v tvář brankáři Tonymu Espositovi.

Pete Mahovich proti sovětskému gólmánovi Vladislavu Tretjakovi.

Kanadáné oslavují vítězství na Sérii století v roce 1972.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

AMERICKÝ „ZÁZRAK NA LEDĚ“

V pořadí XIII. Zimní olympiáda v americkém Lake Placid probíhala ve složité době. Spojené státy se probíraly z dekády plné nesnází. Poznamenal je ošklivý konec války ve Vietnamu. Aféra Watergate, po níž odstoupil prezident Richard Nixon. Růst inflace, nezaměstnanosti a ropná krize. V Íránu byli zajati zaměstnanci americké ambasády. Už 1. září 1979 napadla sovětská vojska Afghánistán a rozpoutala tak další kolo studené války. Druhý ročník Kanadského poháru v hokeji, plánovaný právě na olympijský rok 1980, byl z těchto důvodů o sezonu odložen. Americký prezident James Carter zavelel k bojkotu letních her v Moskvě. Země komunistického bloku o čtyři roky později nevyšly sportovce na další letní olympiádu do Los Angeles.

V této zjiřené atmosféře se týmu amerických studentů povedl hokejový zázrak. Na vrcholu tehdy opět byli hokejisté SSSR. Pod vedením nových trenérů Viktora Tichonova a Vladimira Jurzina se vzpamatovali z porážek, které utrpěli v předchozím desetiletí, kdy je tým Československa sesadil třikrát z trůnu na mistrovství světa a daleko k tomu neměl ani na olympiádě 1976 v Innsbrucku a šampionátu v Praze 1978.

Sezonu před hrami v Lake Placid však hokejisté Sovětského svazu rozdrtili 6:0 výběr hvězd NHL ve třetím a rozhodujícím zápase třídílné série o Challenge Cup v New Yorku. Mistrovství

světa 1979 v Moskvě zcela ovládli. Veteráni jako Boris Michajlov, Alexander Malcev, Valerij Charlamov, Vladimir Petrov si stále drželi skvělou formu. Z nastupující generace šel také strach. O slovo se začali hlásit Sergej Makarov, Vladimir Krutov, Vjačeslav Fetisov. Za všemi stál v brance stále spolehlivý Vladislav Trefjak.

Sovětský hokej vyhrál pět z předchozích šesti turnajů pod pěti vzájemně propojenými kruhy, z toho čtyři poslední v řadě. Až do zápasu s USA, který byl v Lake Placid na pořadu 22. února 1980, neprohrála sborná na olympiádě 17 utkání za sebou. Jediné střetnutí neztratila dvanáct let, od Grenoble 1968, pouze jednou remizovala.

Ještě týden před olympiádou dostal americký tým v přípravěm zápase v newyorské Madison Square Garden od Sovětů výprask 3:10. V klíčovém utkání olympijského turnaje však mladíci z USA porazili SSSR 4:3. Rozhodující gól vstřelil kapitán mužstva Mike Eruzione deset minut před koncem.

Trenér Herb Brooks vypadl z americké sestavy těsně před zimní olympiádou ve Squaw Valley 1960, kdy Američané vybojovali zlato poprvé. Ani později se jako hráč takovému úspěchu nepřiblížil. V roli kouče se však stal strůjcem hokejové senzace, jakou do té doby svět neviděl.

Miracle On Ice, tým amerických studentů porazil silné Sověty přezdívané Big Red Machine

Jim Craig – páteř vítězného amerického týmu

Slavná sovětská pětka. Zleva Makarov, Kasatonov, Larionov, Fetisov a Krutov. Pravděpodobně nejlepší hokejová formace historie světového hokeje.

Vladislav Trefjak – brankář sovětského národního týmu

Herb Brooks (1937–2003)
– trenér amerického týmu
v Lake Placid v roce 1980.

Kapitán amerického týmu Buzz Schneider a jeho sovětský protějšek Valerij Vasiljev.

Viktor Tichonov (1930)
– trenér sovětského týmu.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

STUDENÁ VÁLKA V LEDNÍM HOKEJI

V roce 1981 draftoval tým Buffalo Sabres v prvním kole českého mladíka jménem Jiří Dudáček. Když se pak manažer klubu Scotty Bowman snažil dostat šikovného útočníka z Československa do NHL, věřil, že se mu to povede legálně. Nikoho neobcházal, vyjednával s tehdejšími autoritami. Byla to však naivní představa. U komunistů nepochodil.

Čeští a slovenští hokejisté tehdy nemohli odejít za vidinou splnění velkého hokejového snu jako Švédové nebo Finové. Ze Sovětského svazu nevedla cesta dokonce pro nikoho, československý režim pouštěl do světa jen zkušební reprezentanty. Pro mladé hráče jako Dudáček by byla jedinou možností emigrace.

Už v roce 1974 se do zámoří vydali na vlastní pěst Václav Nedomanský a Richard Farda. Později je následovali Jiří Crha, Vítězslav Ďuriš. Jedné srpnové noci roku 1980 se vydali z rakouského Innsbrucku na první zámořské angažmá do týmu Quebec Nordiques bratři Peter a Anton Šťastní.

V rakouském městečku hráli s týmem Slovanu Bratislava na turnaji evropských mistrů. Brzy po příjezdu zavolali z veřejného automatu do Quebecu na telefonní číslo vytržené z media guide NHL. Osmnáct hodin po telefonátu byli zástupci klubu Nordiques v Innsbrucku. S bratry se dohodli na smlouvě a vymysleli plán dalšího postupu.

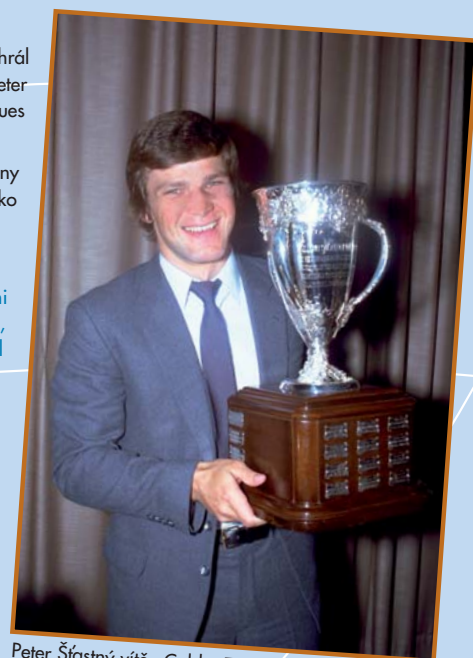
Do Rakouska přijely za odměnu také manželky hráčů. Nechyběla ani Peterova těhotná žena Darina. Naopak nejstarší z hokejových bratrů Marián nechal manželku a tři děti v Bratislavě. Bez rodiny by neodešel. Bratry následoval až po roce. Mezitím byl vystaven sledování policie, nesměl hrát. S jeho kariérou v tehdejší Československu byl konec.

Poslední zápas turnaje v Innsbrucku se hrál 24. srpna. Slovan prohrál s CSKA Moskva 1:11. Po večeri čekal na hráče před hotelem autobus. Peter a Anton Šťastní se nedostavili. V automobilu najatém lidmi od Nordiques uhněli do Vídně, odkud pak přes Amsterdam odletěli do Kanady.

Žádný útěk nebyl tak dramatický. Provázel ho strach, obavy. Některé scény připomínaly akční film. A žádný odchod neměl takový vliv na hokej jako ten, ke kterému se odhodlali Peter a Anton Šťastní.

Sezonu předtím skončili Nordiques v NHL poslední. Se slovenskými bratry v sestavě se pronikavě zlepšil. Peter v klubu strávil deset let, Anton devět, Marián čtyři. Když se v roce 1995 tým přestěhoval z Quebecu do Colorada, byl Peter nejproduktivnějším hráčem jeho historie, Anton se držel v tabulce na třetím místě. Peter později pokračoval ještě v New Jersey a St. Louis. V NHL prožil celkem 15 sezon.

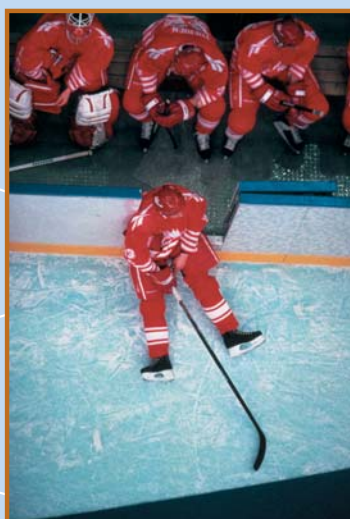
S týmem Československa získal dvakrát titul mistra světa, v roce 1984 nastoupil za Kanadu na turnaji o Canada Cup. Po pádu komunismu se vrátil ke svým kořenům. Pomáhal hokejovému týmu osamostatněného Slovenska v cestě mezi světovou elitou a byl kapitánem mužstva na olympiádě v Lillehammeru 1994. Později pracoval rovněž jako generální manažer slovenské reprezentace.

Peter Šťastný vítěz Calder Trophy pro nejlepšího nováčka NHL v roce 1981.

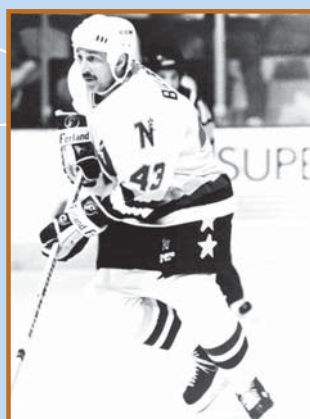
Lotyšský tým Dinamo Riga v sezóně 1984/1985. Lotyši sehráli významnou roli při zakládání hokeje v Sovětském svazu. V roce 1975 byl Viktor Chatulev z Dinama Riga prvním sovětským hokejistou draftovaným do NHL, ale nikdy nedostal šanci hrát, protože sovětským hokejistům nebylo umožněno odcházet do zahraničí.

Český útočník Petr Nedvěd nastoupil za Kanadu na zimních olympijských hrách 1994 v norském Lillehammeru.

Marián, Peter a Anton Šťastní hráli za Quebec Nordiques.

Helmuts Balderis – nejslavnější lotyšská hokejová hvězda 70. a 80. let 20. století. Balderis začal opět hrát v roce 1989, kdy bylo sovětským hokejistům umožněno působit v NHL, sehrál tehdy jednu sezónu za Minnesota North Stars. Naposledy se na led postavil jako kapitán v roce 1992 poté co Lotyšsko získalo nezávislost.

Československý zlatý tým v roce 1985. Hráči František Musil a Michal Pivoňka později opustili komunistické Československo a odešli hrát do NHL.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

OLYMPIJSKÉ HRY PO PÁDU KOMUNISMU

Byl to poslední vítězný výkřik hokejového cara Viktora Tichonova. Na olympiádě 1992 v Albertville získal pod jeho vedením zlaté medaile mladý tým, který neměl na dresu žádný státní znak, na jeho počest se nehrála hymna. SSSR nedlouho předtím zanikl, mužstvo vystupovalo pod přechodným názvem Společenství nezávislých států (Commonwealth of Independent States – CIS). Na jarním mistrovství světa už se představilo pod hlavičkou Ruska. Další země se oddělily a začaly vystupovat samostatně.

O rok později došlo k rozdělení Československa. Výběr, který nastoupil na mistrovství světa do 20 let, byl posledním, který tvořili Češi a Slováci společně. Na olympiádě 1994 v Lillehammeru si poprvé na velkém turnaji zahráli proti sobě.

Často se říká, že sport a politika by se neměly míchat dohromady. Ale tohle rčení má k realitě mnohdy značně daleko. Po pádu Železné opony a komunistických režimů ve Střední a Východní Evropě na konci 80. let se výrazně změnila mapa kontinentu a následně i geografie světového hokeje. Nástupnické země jako Česká republika a Rusko si uchovaly právo pokračovat mezi světovou špičkou. Další, které vznikly nebo byly obnoveny po rozpadu starých společenství si začaly klesat cestu vzhůru. Jako první to dokázalo Slovensko, následovaly Lotyšsko, potom Bělorusko, Kazachstán, Slovinsko.

Po převratných politických změnách už mohli i hráči z postkomunistických zemí svobodně odcházet do NHL, našli uplatnění v nejlepších evropských soutěžích, hokej se globalizoval. Nový světový pořádek současně přinesl změny v poměru sil. Špička se vyrovnala.

Jen šest zemí si rozdělilo celkem 57 zlatých medailí, o které se na mistrovství světa nebo olympiádě bojovalo od prvního šampionátu v roce 1920 do zániku SSSR v roce 1991: Kanada, Sovětský svaz, Československo, Švédsko, Velká Británie a USA. Ale stejný počet se podělil o cenné medaile v následujících 17 letech, které mezitím uplynuly. V roce 1995 do této společnosti přibyl Finsko. V roce 2002 Slovensko, které už o dva roky dřív bojovalo o zlato z mistrovství světa ve finále proti někdejšímu spojencům z České republiky. Jiné státy se zapsaly do dějin také výrazně, i když podobného úspěchu zatím nedosáhly. Například Bělorusko, které ve čtvrtfinále olympijského turnaje v Salt Lake City senzačně vyřadilo Švédsko.

Už během olympiády v Naganu 1998 zámožná NHL poprvé v historii přerušila svůj program a vyslala hráče na turnaj pod pěti propojenými kruhy. Vůbec poprvé mohli přijet všichni nejlepší. Zvítězil tým České republiky, který ze šesti přímo nasazených celků využil nejméně hokejistů NHL. Podle některých předpovědí měli Češi málem stejnou šanci jako jamajský bob. V play off prokráčeli ke zlatu přes trojici největších favoritů – USA, Kanadu a Rusko. A nedal se vymyslet lepší scénář, než že se střelcem vítězného gólu ve finále stal obránce Petr Svoboda, který emigroval jako osmnáctiletý mladík a rodnou zemi reprezentoval od té doby poprvé.

Čeští fanoušci opěvovali také brankáře Dominika Haška, který byl hlavním strůjcem vítězného tažení. Naganu se stalo vrcholem zlatého věku českého hokeje. Olympijský triumf dodal hokejistům malé země sebevědomí. V letech 1999 až 2001 Češi třikrát po sobě vyhráli mistrovství světa. Před nimi se to povedlo jen Kanadě a SSSR. Na zlatý hattrick navázali ještě titulem ze šampionátu v roce 2005.

Těsně po rozpadu Sovětského svazu v roce 1992 vyhrál na olympijském turnaji ve francouzském Albertville mladý ruský tým. Hráči neměli na dresech národní symbol a po vítězství jim nehrála hymna.

Finsko poprvé vyhrálo mistrovství světa v roce 1995. Vítěznou branku na 3:0 vstřelil Ville Peltonen za asistence Miky Strömberga a Saku Koivua.

V roce 2002 ve švédském Göttenborgu byl Raimo Helminen oceněn za překonání světového rekordu 320 sehraných mezistátních zápasů, který do té doby držel Jiří Holík. Vlevo Kalervo Kummola, předseda finské hokejové federace, vpravo Réne Fazel, prezident IIHF.

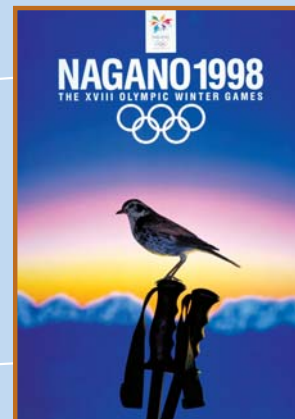
Mistři světa roku 2002 ze Slovenska.

Slovenský kapitán Peter Bondra s pohárem mistrů světa 2002.

Jaromír Jágr s pohárem mistrů světa 2005. Tímto vítězstvím se Jágr stal členem prestižního „klubu trojího zlata“ (získal Stanley Cup, olympijské zlato i zlato mistrů světa).

Plakát ze zimních olympijských her v japonském Naganu z roku 1998. Poprvé bylo na této olympiádě umožněno hrát hokejistům NHL.

Dominik Hašek – největší hrdina českého národního týmu na hrách v Naganu v roce 1998.

Smutné kanadské superhvězdy poté co prohrály bitvu o bronzové medaile na zimních olympijských hrách v japonském Naganu z roku 1998. Napravo Wayne Gretzky, označovaný jako nejlepší hokejista všech dob.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

LEDNÍ HOKEJ A TŘI KORUNKY

Švédsku patří v hokeji několik světových prvenství. Ulf Sterner nastoupil v NHL jako první hráč, který hokejově vyrostl v Evropě. Börje Salming se stal první evropskou superhvězdou NHL. Stefan Persson a Anders Kallur byli v roce prvními Evropany, kteří získali Stanley Cup. Mats Sundin se jako první Evropan stal jedničkou draftu NHL.

Už v roce 1962 Švédové v Colorado Springs vůbec poprvé porazili Kanadu. Jejich premiérový triumf na mistrovství světa byl prvním vítězstvím evropského celku nad Kanadou na šampionátu hraném v zámoří. Na mistrovství světa 2003 se Švédům povedl ve čtvrtfinále proti domácímu Finsku dosud nevidaný comeback. V polovině zápasu prohrávali už 1:5. Nakonec zvítězili 6:5.

Po zisku olympijského zlata v roce 1994 se Hakan Loob, Tomas Jonsson a Mats Näslund stali zakládajícími členy tzv. Triple Gold Clubu. Vedle titulu mistra světa a Stanley Cupu získali také zlato ze zimních her.

O dvanáct let později v Turíně byl Näslund generálním manažerem mužstva, které na olympijský triumf navázalo. V základní skupině Švédové podlehli Rusku 0:5 a v posledním utkání Slovensku 0:3. Ale právě tato prohra je v play off poslala na přijatelnější Švýcary. V případě vítězství by šli na obhájce zlata Kanadány.

Čtvrtfinálového soupeře smetli 6:2. V semifinále Českou republiku 7:3. V duelu o zlato stanuli proti Finsku, které prošlo sedmi předchozími zápasy turnaje bez porážky. O gól prohrávali, rozhodující branku na 3:2 však vstřelil těsně po začátku třetí třetiny dalekonosnou ranou od modré čáry zkušený obránce Nicklas Lidström. Na náměstích švédských měst propukla vítězná euforie. V centru Stockholmu vítalo olympijské hrdiny den po velkém triumfu přes 30 000 lidí. Švédsko vyhrálo olympiádu poprvé už v roce 1994. Tehdy rozhodl finále při samostatných nájezdech Peter Forsberg svojí nesmrtelnou kličkou. V turnaji však ještě nestartovali hokejisté NHL. V Turíně hokejisté skandinávské země dosáhli největšího úspěchu v historii.

Do té doby získali Švédové sedmkrát titul mistrů světa. Tři měsíce po olympiádě se jim to v lotyšské Rize povedlo znovu. Na vítězství se podílelo také osm účastníků turnaje v Turíně. Ve finále celek Tre kronor porazil český tým 3:0. Jako první celek v historii dokázal během jedné sezony získat zlaté double. Vyhrát na dvou nejvýznamnějších šampionátech v jedné sezoně se do té doby ještě nikomu nepodařilo.

Peter Forsberg střílí vítězný gól nezapomenutelným pohybem hokejky na zimních olympijských hrách v Lillehammeru v roce 1994.

Finský kapitán Saku Koivu poté co jeho tým prohrál bitvu o zlato na olympiádě v roce 2006.

Vítězní Švédové na olympijských hrách v italském Turíně v roce 2006.

Světoví šampióni roku 2006 ze Švédska.

Bengt-Ake Gustafsson – trenér švédského týmu, který vyhrál v roce 2006 mistrovství světa i olympiádu.

Švédská radost po vítězství na olympijských hrách v Turíně v roce 2006.

100let Jubileum mezinárodního ledního hokeje

VÝSTAVA „100 LET HOKEJE“ V BRUSELU

U příležitosti 100 let organizovaného hokeje proběhla v prostorách Evropského parlamentu v Bruselu ve dnech 15.–17. dubna 2008 výstava, jejímiž duchovními otci byli český europoslanec Oldřich Vlasák, jeho slovenský kolega a bývalá hokejová legenda Peter Šťastný. Nad celou akcí převzali záštitu předseda Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering a slovenský komisař pro kulturu, sport, vzdělání a mládež Ján Figeľ. Na organizaci se následně podíleli také europoslanci z dalších členských zemí.

Výstava v Bruselu se stala vynikající reklamou pro světový i český hokej a pro naši zemi vůbec. Zahajovací ceremoniál se konal v sále Yehudi Menuhina v budově Paula Henryho Spaaka Evropského parlamentu za přítomnosti stovek návštěvníků. Takovému zájmu se v prostorách EU těšila málokterá jiná výstava.

Pozvání přijala i spousta významných osobností světového hokeje. Například bývalý obránce a současný ruský ministr sportu Vjačeslav Fetisov, viceprezident NHL Bill Daly, vynikající lotyšský brankář Arturs Irbe, mnohonásobný československý reprezentant Jan Havel, který nastoupil i ve slavných zápasech proti SSSR na mistrovství světa v roce 1969. Na výstavu dokonce zapůjčil svůj dres, na kterém je komunistická hvězda přelepena černou páskou na protest proti sovětské okupaci Československa v srpnu 1968. Přítomen byl rovněž stříbrný medailista z olympiády 1948 Oldřich Záborský, žijící v současné době v Belgii.

V deseti tématicky rozdělených okruzích výstava připomněla století organizovaného hokeje včetně významných mezníků jeho historie. Představila nejrychlejší kolektivní sport jako celosvětový sportovní fenomén. Zároveň ukázala jeho provázanost s dějinnými událostmi 20. století. Výstava upozornila na skutečnost, že v mnoha nových členských státech EU byly za komunismu snahy i tento sport využít ve prospěch tehdejší ideologie a propagandy. Tento politický tlak spolu s pocitem národní hrdosti, zejména v bojích tehdy ještě československé reprezentace o medaile na mistrovstvích světa a zimních olympiádách, udělal v těch dobách z ledního hokeje víc než sport. Nešlo jen o výsledky. Hokej se stal symbolem boje proti totalitě, útlaku a nadvládě cizí mocnosti.

Návštěvníci výstavy v Bruselu mohli vidět i pohár mistrů světa, který v roce 2001 získali čeští reprezentanti. Ještě větší lesk jí dodal Stanley Cup, o nějž bojují kluby zámožské NHL. Nejstarší a nejprestižnější klubovou hokejovou trofej zapůjčili na přímluvu Petera Šťastného z Haly slávy v Torontu. V prostorách Evropského parlamentu a Belgii jako takové byla vystavena vůbec poprvé.

Stanley Cup - poprvé v Bruselu i v Belgii.

Předseda Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering při zahajovacím ceremoniálu.

Slovenský europoslanec Peter Šťastný, bývalý hráč československého týmu a mistr světa z roku 1976 a 1977 v rozhovoru s legendami československého hokeje Janem Havlem a Oldřichem Záborským.

Československá vitrína s medailemi P. Šťastného a J. Havla včetně památného Havlova dresu s přelepenou hvězdou a pohárem mistrů světa z roku 2001.

Europoslanec Oldřich Vlasák spolu s vynikajícím českým hokejistou Janem Havlem u poháru mistrů světa z roku 2001 v Hannoveru.

Hlavní pořadatelé akce včetně europoslance Oldřicha Vlasáka a bývalého hokejisty a současného ruského ministra sportu Vjačeslava Fetisova (třetí zleva od poháru).